

ปัจจัยคัดสรรที่เป็นตัวทำนายความสามารถในการดูแลตนเองของผู้สูงอายุไร้ที่พึ่ง
ในสถานสงเคราะห์คนไร้ที่พึ่งธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี

กุศล กีบง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

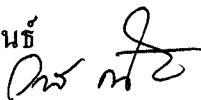
พฤศจิกายน 2546

ISBN 974-382-641-6

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ กุศล กีบาง ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุ ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

..... ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วารี กังใจ)

..... กรรมการ

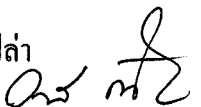
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รชนีภรณ์ ทรัพย์กรานนท์)

..... กรรมการ

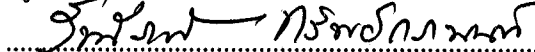
(ดร. สมศักดิ์ ลิลา)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วารี กังใจ)

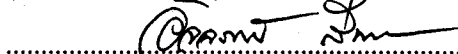
..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รชนีภรณ์ ทรัพย์กรานนท์)

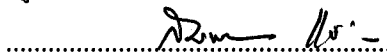
..... กรรมการ

(ดร. สมศักดิ์ ลิลา)

..... กรรมการ

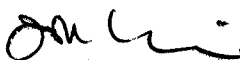
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อังนราพร สี่หิรัญวงศ์)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมหมาย แจ่มกระจ่าง)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุ ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. ประทุม ม่วงมี)

วันที่ 19 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2546

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาให้คำปรึกษาแนะแนวทาง ที่ถูกต้อง และแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วารี กังใจ ประธานควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชนิกรณ์ ทรัพย์กรานนท์ และดร.สมศักดิ์ ลิลา กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้รับแนวทางในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้และ ประสบการณ์ในการทำวิทยานิพนธ์ รวมทั้งกำลังใจที่ดีตลอดมา จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่าง สูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบทุกท่านที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง แก้ไขจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณอาจารย์ธงชัย อรรถนพวงศา ที่ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบบทคัดย่อ ภาษาอังกฤษพร้อมทั้งข้อเสนอแนะต่าง ๆ

ขอขอบพระคุณอธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ที่ให้ความอนุเคราะห์สถานที่ใน การทำวิจัย รวมทั้งเจ้าหน้าที่ในสถานสงเคราะห์คนไร้ที่พึ่งชัยภูมิทุกท่านที่อำนวยความสะดวกให้ กับผู้วิจัยตลอดระยะเวลาของการเก็บรวบรวมข้อมูล ขอขอบพระคุณผู้สูงอายุไร้ที่พึ่งทุกท่าน ที่ให้ ความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณทุกกำลังใจที่เป็นแรงผลักดันให้ผู้วิจัยต่อสู้อุปสรรค ให้ผ่านพ้นไปด้วยดี ขอขอบคุณบิดา มารดา เพื่อนร่วมรุ่นทุกท่าน และภรรยา ที่ช่วยเหลือในการจัดพิมพ์เอกสารตลอด มา จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ด้วยดี

กุศล กีบง

41911165: สาขาวิชา: การพยาบาลผู้สูงอายุ; พย.ม. (พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต)

คำสำคัญ : ความสามารถในการดูแลตนเอง/ ผู้สูงอายุไร้ที่พึ่ง/ สถานสงเคราะห์

กุศล กีบง: ปัจจัยคัดสรรที่เป็นตัวทำนายความสามารถในการดูแลตนเองของผู้สูงอายุไร้ที่พึ่ง ในสถานสงเคราะห์คนไร้ที่พึ่งธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี (PREDICTORS OF THE SELECTED FACTORS WITH SELF-CARE AGENCY OF THE HOMELESS ELDERLY IN THE INSTITUTION CARE OF THUNYABURI, PATHUM TANI PROVINCE) อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วารี กังใจ, พย.ค., ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชนิกร ทรัพย์กรานนท์, Ph.D., ดร. สมศักดิ์ ลิลา; กศ.ค. 79 หน้า ปี พ.ศ. 2546. ISBN 974-382-641-6

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรร ด้าน เพศ อายุ การเจ็บป่วย ความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน สุขภาพจิตและความสามารถทางสติปัญญา กับความสามารถในการดูแลตนเอง และหาตัวแปรที่สามารถร่วมกันทำนายความสามารถในการดูแลตนเองของผู้สูงอายุไร้ที่พึ่ง กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้สูงอายุไร้ที่พึ่งทั้งชาย และหญิงในสถานสงเคราะห์คนไร้ที่พึ่งธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี จำนวน 120 คน ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ตามแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลหาค่าความถี่ ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis)

ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน สุขภาพจิตและความสามารถทางสติปัญญา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการดูแลตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .39 .29 .53, p < .05$) ส่วนเพศชาย อายุ และการเจ็บป่วย มีความสัมพันธ์ทางลบกับความสามารถในการดูแลตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = -.22 -.19 -.21, p < .05$) ความสามารถทางสติปัญญา ความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน และเพศชายเป็นปัจจัยร่วมกันในการทำนายความสามารถในการดูแลตนเองของผู้สูงอายุไร้ที่พึ่ง ได้ร้อยละ 37 ($r^2 = .37, p < .05$) โดยความสามารถทางสติปัญญา เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการดูแลตนเองของผู้สูงอายุไร้ที่พึ่งสูงสุด จากผลการศึกษายืนยันพบว่า ความสามารถทางสติปัญญา ความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน และเพศชาย มีความสำคัญต่อความสามารถในการดูแลตนเองของผู้สูงอายุไร้ที่พึ่ง ดังนั้นในการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุสามารถดูแลตนเองซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนางานพยาบาล และการสาธารณสุข เพื่อคงไว้ซึ่งความสามารถในการดูแลตนเองที่ดีจึงต้องคำนึงถึงปัจจัยเหล่านี้เป็นสำคัญ

41911165 : MAJOR : GERONTOLOGICAL NURSING , M.N.S. (GEROLOLOGICAL NURSING)

KEYWORD: SELF-CARE AGENCY / HOMELESS ELDERLY / INSTUTIONAL CARE

KUSOL KEEBANG : PREDICTORS OF THE SELECTED FACTORS WITH SELF-CARE AGENCY OF THE HOMELESS ELDERLY IN THE INSTITUTION CARE OF THUNYABURI, PATHUMTANI PROVINCE. THESIS ADVISORS: WAREE KANGCHAI, D.N.S., RARCHARNEEPORN SUBGRANON, Ph.D., SOMSAK LILA, D.Ed. 79 p.

ISBN 974-382-641-6

The purpose of this study was to study the relationship between selected factors gender, age, illness, activities of daily living, mental health, cognitive and self-care agency and the investigation of the cooperative prediction of self-care agency in homeless elderly from independent variables. The sample consisted of 120 homeless elderly in institution care of Thunyaburi, Pathum Tani province. The data were gathered by interviews and were analyzed to establish the frequency, percentage, standard deviation through the use of stepwise multiple regression analysis

The result of the study indicated that the activities of daily living, mental health and cognitive were positively correlated with self-care agency ($r = .39 .29 .53, p < .05$) and gender, age and illness were found to be negatively correlated with self-care agency ($r = -.22 -.19 -.21, p < .05$) and the result indicated that intact cognitive, activities of daily living and male gender were significant factors that could cooperatively predict the self-care agency of homeless elderly at 37 percent ($r^2 = .37, p < .05$) and intact cognitive is the most influential to the self-care agency. The result of the study showed that cognitive, activities of daily living and male gender were influenced upon self-care agency. In order to maintain self-care potentiality of the homeless elderly, the nurse should take these factors in account.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ญ

บทที่

1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามในการวิจัย.....	4
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	4
สมมติฐานของการวิจัย.....	5
เหตุผลสมมติฐานของการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	9
ขอบเขตของการวิจัย.....	9
คำศัพท์เฉพาะ.....	9
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	11
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุไร้ที่พึ่ง.....	12
ความหมายของผู้สูงอายุไร้ที่พึ่ง.....	12
พฤติการณ์ของผู้สูงอายุไร้ที่พึ่ง.....	13
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเป็นบุคคลไร้ที่พึ่ง.....	14
แนวคิดเกี่ยวกับความสามารถในการดูแลตนเอง.....	17
การดูแลตนเอง (Self-care).....	18
ความสามารถในการดูแลตนเอง (Self-care agency).....	19

บทที่	หน้า
ความสามารถและคุณสมบัติขั้นพื้นฐาน.....	21
พลังความสามารถ 10 ประการ.....	21
ความสามารถในการปฏิบัติการเพื่อการดูแลตนเอง.....	22
ปัจจัยพื้นฐาน (Basic condition factor)	24
ปัจจัยคัดสรรที่เป็นตัวทำนายความสามารถในการดูแลตนเองของ ผู้สูงอายุไร้ที่พึ่ง.....	27
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	33
รูปแบบการวิจัย.....	33
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	33
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	34
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	37
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	38
การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง.....	39
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	39
4 ผลการวิจัย.....	41
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	51
ผลการวิจัย.....	51
อภิปรายผล.....	52
ข้อเสนอแนะ.....	57
บรรณานุกรม.....	59
ภาคผนวก.....	72
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	79

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนและร้อยละของผู้สูงอายุไร้ที่พึ่งจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และความเพียงพอของรายได้.....	42
2 จำนวนและร้อยละของผู้สูงอายุไร้ที่พึ่งจำแนกตามการเจ็บป่วย.....	43
3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน สุขภาพจิต ความสามารถทางสติปัญญา และความสามารถในการดูแลตนเองของผู้สูงอายุไร้ที่พึ่ง.....	44
4 จำนวนและร้อยละของผู้สูงอายุจำแนกตามระดับความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน สุขภาพจิต ความสามารถทางสติปัญญาและความสามารถในการดูแลตนเอง.....	45
5 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวทำนาย กับตัวแปรเกณฑ์ คือความสามารถในการดูแลตนเองของผู้สูงอายุไร้ที่พึ่ง	46
6 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทำนาย โดยแสดงในรูปเมตริกสหสัมพันธ์ (correlation matrix)	47
7 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวทำนายกับตัวแปรเกณฑ์คือความสามารถในการดูแลตนเองของผู้สูงอายุไร้ที่พึ่ง.....	48

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	11
2 วงจรของภาวะยากจน (The cycle of poverty).....	16
3 แสดงโครงสร้างของความสามารถในการดูแลตนเอง.....	20